

publiq

Welkom!

Forum

Lokale Netwerken Vrijetijdsparticipatie

meer vrije tijd voor mensen in armoede

woensdag 9 december 2020

Goedemorgen!

delfien@publiq.be

helene@publiq.be

ben.verstreyden@demos.be

sarah.braet@oostende.be

meer vrije tijd voor mensen in armoede

Lokale Netwerken

Vrijetijdsparticipatie

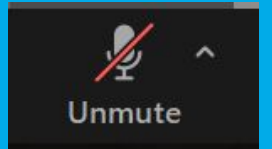
maak het mee

Programma

- **Welkom & spelregels**
- **Wat moet je weten over een Netwerk Vrijetijdsparticipatie?**
 - stel je vragen in de chat
- **Praktijkvoorbeeld – Oostende**
 - stel je vragen in de chat

Spelregels & verloop

- Je microfoon staat automatisch af.
- Zet je camera aan
- Klik op 'unmute' om iets te zeggen

meer vrije tijd voor mensen in armoede

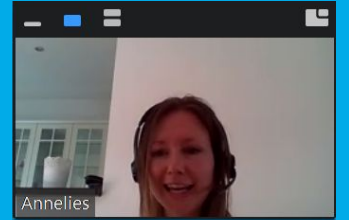
Lokale Netwerken
Vrijetijdsparticipatie

maak het mee

Spelregels & verloop

- Zet 'speaker view' aan bij slides
- 'gallery view' als er geen slides zijn
- Plaats al je vragen in de chat

meer vrije tijd voor mensen in armoede

Lokale Netwerken
Vrijetijdsparticipatie

maak het mee

Welkom, met wie hebben we de eer?

Schrijf je naam en organisatie in de chat

meer vrije tijd voor mensen in armoede

Lokale Netwerken

Vrijetijdsparticipatie

maak het mee

Waar ben je deze sessie aan het volgen?

- *view options*
- *annotate*
- *stempel/stamp*

Poll

**Is er momenteel een Netwerk
Vrijetijdsparticipatie in jouw
gemeente/stad?**

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Weet ik eigenlijk niet

Dit moet je weten over een Netwerk Vrijetijdsparticipatie demos

Lokale netwerken voor de vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede

Heel kort, een decretaal kader en
een inhoudelijk kader

Korte situering van de lokale netwerken vrijetijdsparticipatie

Het kader

- Het Vlaams Participatiedecreet (2009)
- De maatregel lokale netwerken

Vrijetijdsparticipatie in de netwerkgemeente: een insteek

- Hoe kijken we naar participatie van mensen in armoede?
- Hoe netwerken rond participatie verbreden en verdiepen?

Participatiedecreet: de geest

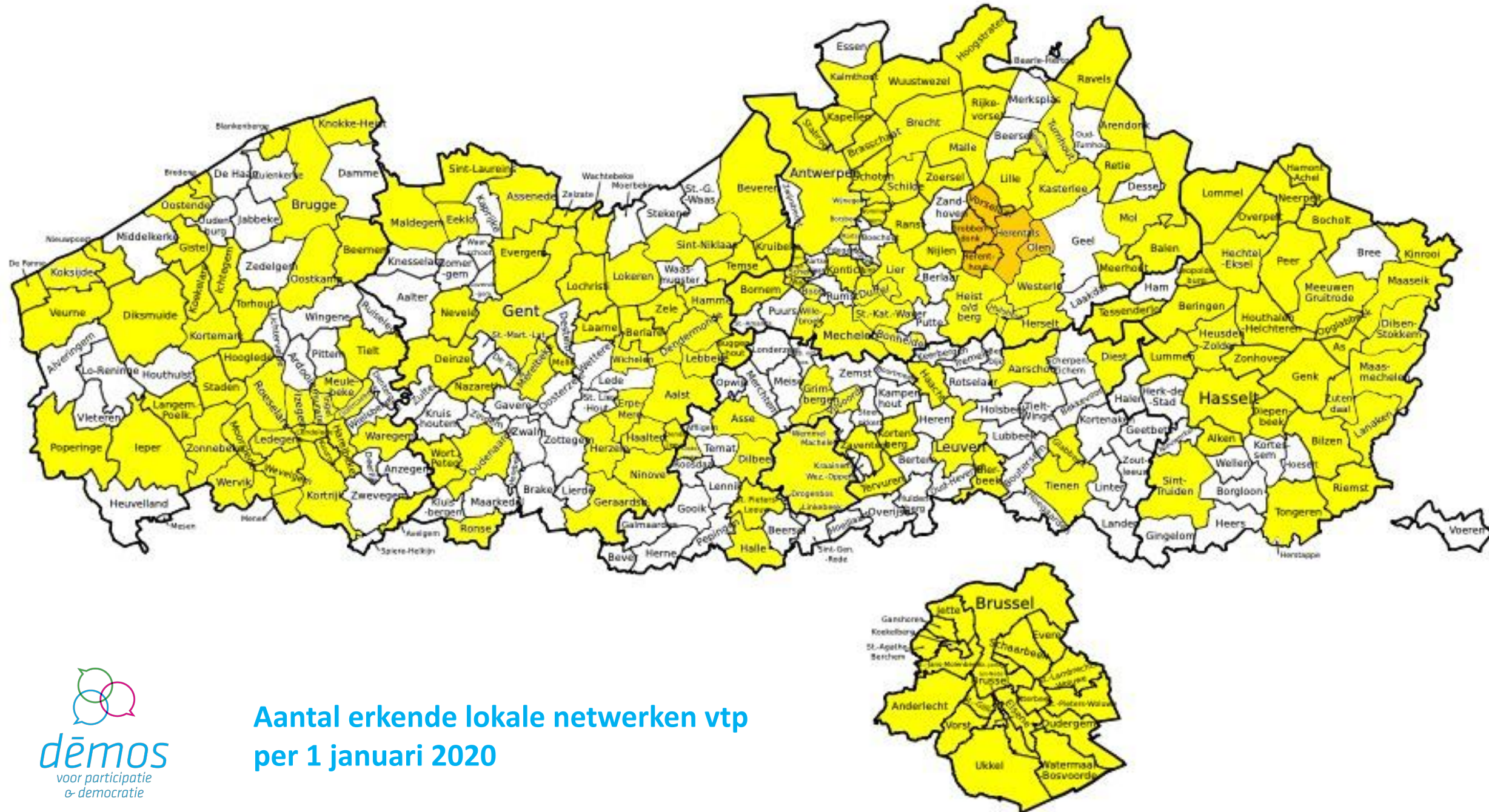
- Sinds 2009
- Flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van participatie in cultuur, jeugdwerk en sport
- Deelnemen aan en deelhebben in het aanbod
- Verbreden en verdiepen/vernieuwen van participatie
- Intersectoraal werken

Wat is zo'n lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie?

Hoe werkt het?

- Subsidie op basis van 'trekkingsrecht' dat per legislatuur vastgelegd wordt door de Vlaamse Regering
 - Oostende: 36.189,06 Euro/jaar
 - De Pinte: 814,04 Euro/jaar
 - Borgloon: 1.400,60 Euro/jaar
- Cofinanciering: gemeente brengt minstens het dubbele in van de subsidie
 - Kunnen middelen zijn die reeds besteed worden aan sport-, jeugd- en cultuurparticipatie van mensen in armoede
 - Kunnen de federale middelen die het OCMW ontvangt van het Fonds voor participatie en sociale activering zijn
 - inbrengen als cofinanciering betekent niet noodzakelijk afstand doen van de middelen

Aantal erkende lokale netwerken vtp
per 1 januari 2020

Evolutie van lokale netwerken in aantallen

Jaartal	Aantal lokale netwerken (Op 300 gemeenten geschaald)
2009	35
2010	52
2011	62
2012	72
2013	74
2014	79
2015	86
2016	105
2017	120
2018	128
2019	143
2020	173

Een korte insteek op (vrijetijds-) participatie in de netwerkgemeente

Tijd en Ruimte nemen voor participatie

- Participatie **draait om langlopende, diepgaande processen en engagementen**. Het gaat over menselijk contact, oprechte interesse en het opbouwen van vertrouwen. Hopeloos ouderwets? Het levert wel duurzame resultaten.
- Je **investeert in een vruchtbare voedingsbodem** voor stevige participatie, in plaats van in frêle plantjes die je kunstmatig opkweekt maar die snel uitbloeien of verpieteren als de impulssubsidie opdroogt.
- Verlaat je comfortabele werkomgeving. **Zoek zelf actief contact met de mensen die je wil bereiken**. Eventueel met de hulp van tussenpersonen.

Het Aanbod stuurt

- Er wordt nog sterk gestuurd vanuit het bestaande aanbod. Dat aanbod is het referentiepunt voor praktijkwerkers, bestuurders en beleidsmakers.
- Waar velen het snel over eens zijn:
Kenmerken van je organisatie kunnen een drempel vormen.
Naast kostprijs gaat het over vervoer, de momenten waarop het aanbod beschikbaar is, de inschrijvingsvoorwaarden of de aankoop van materiaal.

Plaats je aanbod tussen haakjes

- Luister oprecht naar de noden, de behoeften, de verwachtingen en de verzuchtingen.
- Vraag wat jij kan betekenen voor wie je nog niet bereikt.
- Ontdek zo welke plaats jeugdwerk, cultuur of sport kan innemen in hun leven. Zodat: ontmoeting, zelfwaarde, empowerment, erkenning, een nieuwe kans of een sterkere uitdaging mogelijk worden.
- Van daaruit kan je verbinding zoeken tussen je aanbod en de verwachtingen van de deelnemers die je wil bereiken.

Zijn deelnemers klanten, of burgers?

- Hoe kijk je als organisatie naar je rol in de samenleving?
Steeds vaker hanteren aanbieders van jeugdwerk, cultuur en sport **een cliëntperspectief**.
Hun aanbod is een consumptiegoed en de deelnemer een consument.
- Tegenover dit consumentenperspectief staat een fundamenteel andere benadering: **een burgerschapsperspectief**.
Het aanbod is een onderdeel van een collectief goed.

Interpretaties van participatie

Cliënt/consumentperspectief	Burgerschapsperspectief
Consumptiegoed	Collectief goed
Persoonlijke keuzes	Maatschappijkeuzes
Deelnemer/consument	Deelhebber/mede-eigenaar
Aanbod buiten discussie	Aanbod mee in de discussie
Niet-participatie is een persoonlijk probleem	Niet-participatie is een democratisch probleem

CULTUUR-, JEUGD- en SPORTPARTICIPATIE ALS CONTINUÛM

‘DE PLATTE LADDER’

fundamenteel

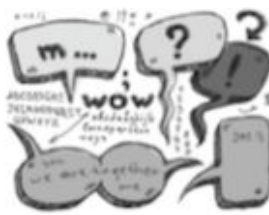
instrumenteel

DEELHEBBEN

DEELNEMEN

eigenaarschap

co-creatie

- ‘macht’ delen / afstaan
- empowerment, agency, capability
- experiment & innovatie

inspraak

- kennis en expertise delen
- vernetwerken
- samenwerken (rol/taakverdeling)

bemiddeling

out reach

- informeren (communicatie)
- prikkelen (marketing, formats)
- engageren (mvo, gemeenschapsrol)

toeleiding

Over die drempels ...

Begrijpbaarheid

- Aanpassen communicatie (jargon, keuze van beelden, referenties naar voorkennis, expliciteren van ongeschreven verwachtingen, formulering)

Betaalbaarheid

- Kortingssystemen, ondersteuning bij tegemoetkoming, materiële ondersteuning
- Gespreide betalingen, onmiddellijk verrekenende korting bij de UiTPAS aan het loket

Bereikbaarheid

- Informatie/aanbod tot in de buurt brengen (outreach, mobiele werking,...)
- Brugfiguren, bemiddelaars, trajectbegeleiders, buddysystemen

Die drempels ...

Beschikbaarheid

- Plaatsen voorbehouden voor late beslissers
- Eenvoudige inschrijvingsmodaliteiten

Bruikbaarheid

- Ondersteuning/vorming begeleiding (bewust worden van eigen referentiekader)
- Aanpassing van pedagogisch model
- Verruimen van het aanbod, linken naar andere levensdomeinen

Verbreden en verdiepen van lokale netwerken, hoe?

- Maak een netwerkanalyse
- Geef ruimte aan hybride praktijken
- Zet in op brugfiguren
- Investeer in trage processen
- Zoek en vind tijdelijke ruimte
- Steek beleidsparticipatie in een nieuw kleedje

Zoek en vind tijdelijke ruimte

DIP#3: Een online DIT IS PARTICIPATIE vanuit Oostende

Fri - 25/09/2020 - 12:00 to Tue - 20/10/2020 - 15:00

Beeld: Tomates Crevettes vzw

Ruimteclaimer in Oostende: Yamen van kleinVerhaal - Deel 6

Ruimteclaimer in Oostende: Renee van 't Kroegske - Deel 7

Bronnen en inspiratie?

- Visietekst “**Vrije tijd in de netwerkgemeente**” -
https://demos.be/sites/default/files/visietekst_vrije_tijd_netwerkgemeente_demos.pdf
- Artikel “**Moeilijk bereikbare doelgroepen bestaan niet**” van Kris De Visscher op Sociaal.net en Demos.be -
<https://demos.be/kenniscentrum/artikel/moeilijk-bereikbare-groepen-bestaan-niet>
- **Sportparticipatie en ‘sociaal-sportieve praktijken’**: video
<https://demos.be/blog/video-sport-in-de-stad-de-spelregels-van-morgen> en de blogreeks
<https://demos.be/kenniscentrum/blogreeks/blogreeks-sociaal-sportieve-praktijken>
- **Bruggenbouw-trajecten** tussen sport en armoede, jeugdwerk en armoede ... <https://demos.be/programmas/traject-bruggen-bouwen>

lokalenetwerken@demos.be

Ben Verstreyden

Stafmedewerker Lokale
Netwerken Vrijetijdsparticipatie

02/204 07 00

ben.verstreyden@demos.be

En nu naar
Oostende!

Vragenrondje

Pauze

5'

Praktijkvoorbeeld

Oostende

DE STAD
AAN ZEE

09.12.2020

LOKAAL NETWERK IN OOSTENDE

OOSTENDE IN CIJFERS

- 71.500 inwoners /// 40,95 km²
x3 in vakantie- en zomerperiodes (toeristen + 2de verblijvers)
- Zilvere stad /// 27,6% senioren
- 130 verschillende nationaliteiten
- Kansarmoede-index: 34% (Vlaams gemiddelde: 13,76%)

START NETWERK

2010 (Lokaal Netwerk Vrijetijdsparticipatie)

... maar sinds **2000** al **Sportkans, Cultuurkans en Kunstkans**

“Uitbouwen en versterken van een kwalitatief en effectief kansenbeleid [...] De participatiegraad bij culturele, sport- en jeugdinitiatieven verhogen. Mensen aanzetten tot een actieve en betaalbare sportbeoefening en initiatieven nemen om drempels voor cultuurparticipatie verlagen”

Social Sportcoach

**Wergroepen Cultuurkans, Sportkans en
kunstkans**

De Wegwijzer

Niet enkel toeleiden naar...

**MEER DAN WEGWERKEN VAN
FINANCIËLE DREMPEL**

Netwerk uitbouwen

Netwerk uitbouwen

**SUCCESSVOLLE PROJECTEN
MAAR...**

**IS EEN VRIJETIJDSPAS DE
VOLGENDE LOGISCHE STAP?**

CULTUUR-, SPORT,- KUNSTKANS	UITPAS
Jaarlijks een inkomensonderzoek	Jaarlijks inkomensonderzoek met perspectief op automatische verlenging
Apart attest voor sport-, en kunstkan die je korting geeft bij sportclubs en DKO	Geen apart attest nodig: éénduidig en transparant systeem voor voordelen en kortingen
Cultuurkans enkel via een sociale partner	Pashouders met kansentarief ook zelfstandig participeren
Beperkt aanbod	Groter aanbod + keuzevrijheid
Verschillende kortingen	Mia krijgt standaard 80% korting
Enkel voor mensen in armoede (stigma)	UITPAS is voor iedereen
Organisatoren derven niks	Solidaire kostendeling tussen de Stad, organisator en pashouder
Veel administratie voor organisatoren en Stad	Minder admin (automatische rapportering)
Weinig cijfermateriaal	Anonieme participatiecijfers waarmee we aan de slag kunnen in ons beleid en communicatie-acties

VOORWAARDE:

**WE INTEGREREN BESTAANDE PROJECTEN IN
UITPAS EN BEHOUDEN DE OMKADERENDE
WERKING**

2015: UITPAS OOSTENDE

- Trekker: dienst Cultuur
- Gestart met (vooral) cultuurpartners

Sport, DKO en Jeugd werden bij de lancering niet opgenomen in het aanbod

- Versnippering
- Bezorgdheid

LOKAAL NETWERK

- Lokaal Netwerk (Stad Oostende, CAW en OCMW)
- **Werkgroep Toeleiding UiTPAS**
(voordien werkgroep Cultuurkans)
- Welzijns en Armoedeplatform (sector overschrijdend)
- Ieder Stem Telt

SIGNALEN VANUIT HET NETWERK

- Het naast mekaar bestaan van verschillende kortingssystemen zorgt voor verwarring
- Grote en blijvende vraag van sociale partners naar integratie met UiTPAS
- UiTPAS werkt drempelverlagend en participatieverhogend voor mia's

2019: NIEUWE KANSEN

- Nieuw bestuur: Schepen van Vrije Tijd
- Nieuw organogram: Directie Vrije Tijd
 - Cultuur, Sport en Jeugd onder één directie

Ruimte + mandaat

- MJP 2020-2025: *“De Stad brengt alle kansentarieven binnen het vrijetijdsaanbod – niet alleen voor cultuur maar ook voor sport en jeugd – onder in UiTPAS”.*
- Armoedebelidsplan 2020-2025
- Nieuwe Afsprakennota Vrijetijdsparticipatie

TRAJECT UITPAS OOSTENDE

- 2015: Cultuurpartners + zwembad
- 2016: Aansluiting cultuurverenigingen, FFO en Basketbal Club Oostende
- 2018: KV Oostende, SNS-pas en DKO (énkel UiTPAS als identificator)
- 2019-2020:
 - DKO (integratie van Kunstkans)
 - Stedelijk sport- en jeugdaanbod (speelpleinwerking, Sport aan Zee, sportkampen, Multimove, fietslessen...)
- 2020:
 - Sportclubs (integratie van het project Sportkans)
 - Jeugdverenigingen en jeugthuizen

Teller UiTPAS-partners: 109

**UITPAS OP ZICH IS ONVOLDOENDE OM MIA'S
DUURZAAM TE LATEN PARTICIPEREN**

A photograph of a cable bike ride. Four people are visible on red bicycles suspended from a cable. From left to right: a child in a pink jacket, a man in a dark jacket, a person in a blue jacket, and a woman in a dark jacket. The background is a cloudy sky. A large teal semi-circle is overlaid on the bottom right of the image, containing white text.

Duidelijke visie
over armoede en de
beleving hiervan

1

VRIJE TIJD ALS GRONDRECHT

- **Gedeelde** visie
- **Voorwaarde** voor nieuwe partners
- **Traject** aangaan met partners

"Mensen voelen meteen of ze al dan niet welkom zijn. En ze hebben zelf al vooroordelen over de plek, dat mag je niet onderschatten. Dus dan moet je er in het onthaal alles aan doen om die vooroordelen weg te werken."

"Mensen die op een goede manier worden onthaald, die kan je winnen voor cultuur en vrije tijd. De balie is de eerste ontmoeting. Dat betekent dat een onthaalmedewerker mensen op hun gemak moet kunnen stellen, mensen moet kunnen beluisteren. Een positieve basishouding is essentieel. Want vooroordelen komen van twee kanten."

TRAJECT AANGAAN MET VRIJETIJDSPARTNERS

- Vorming in samenwerking met lokale armoedeverenigingen
- Dialoog met mensen in armoede
- Inzicht in de complexiteit van de thematiek
- Doorbreken van vooroordelen
- Handvaten om er binnen de organisatie mee aan de slag te gaan

Samenwerkingen met gedeelde verantwoordelijkheid

2

OP ZOEK NAAR...

- **Nieuwe toeleidingsinitiatieven**
- **Én bestaande toeleidingsinitiatieven** waar ons UiTPAS-karretje aan kunnen hangen en waarbij we mekaar kunnen versterken

Voorbeelden:

- **UiTPAS-les in Open School**
- Kerstfilm in Kinopolis
- Integreren van UiTPAS-tips in communicatiekanalen van sociale partners

STRUCTURELE SAMENWERKING MET VRIJETIJDSPARTNERS

VB. THEATER AAN ZEE

- Voorbespreking en evaluatie
- Ontstaan van samenwerkingen: mensen worden vrijwilliger bij TAZ, feedback en inspraak programmatie
- Mailing en sms-actie

Ontmoeting met andere sectoren

3

UITPAS BIJ SOCIALE PARTNERS

VB. VRIJETIJDsmARKT BIJ DE SOCIALE KRUIDENIER

Punten sparen voor de Uitpas voortaan ook bij sociale kruidenier Antenne

WESTERKWARTIER Het Sociaal Huis Oostende wil cultuur en vrije tijd toegankelijk maken voor iedereen. "Voor mensen met een laag inkomen is het invullen van vrije tijd vaak moeilijk, want deelnemen aan activiteiten kost geld", legt voorzitter Vanessa Vens uit. "In het verleden gingen we al eens naar een basket- of voetbalwedstrijd of naar een theater- of muziekvoorstelling." Het Sociaal Huis Oostende bouwde ondertussen een samenwerking uit met CC De Grote Post, Theater aan Zee en Klein Verhaal. "Het blijft een uitdaging om kansengroepen de weg naar cultuur en vrije tijd te laten ontdekken. Vanuit CultuurNet Vlaanderen en het stadsbestuur is er de Uitpas, een spaar- en voordelenprogramma dat vrijetijdsparticipatie steunt in Oostende. Onlangs stapte ook Antenne, de sociale kruidenier, mee in het verhaal. Bezoekers van Antenne kunnen zo punten sparen of deze inruilen voor een consumptie in onze ontmoetingsruimte." Op de foto: medewerkers, vrijwilligers en bezoekers van Antenne bij het startschot van 'Uit in Antenne'. (Foto JRO)

Ook nog
even dit...

Toeleiding is meer dan aangepaste communicatie

Neem de tijd

Belang van netwerken

Luister

Stel jezelf kritisch in vraag

Vragenrondje

Kennisdeling

Poll

Zie je mogelijkheden voor een lokaal netwerk in jouw gemeente/stad?

- ❑ Absoluut!
- ❑ Moet ik eerst verder onderzoeken
- ❑ Het blijft bij ons een moeilijk thema...

Nu jullie!

Wat neem jij mee van vandaag?

Noteer kort in de chat

maak het mee

Wat mag je nog van ons verwachten

- Evaluatieformulier!
- Verslag / presentatie / artikel binnenkort op www.publiq.be/nl/inzichten-en-praktijk
- TIP! Nieuwsbrief publiq

maak het mee

Bedankt!

maak het mee

- Meer kennismomenten op www.publiq.be/events

Abdelkader Benali: cultuureducatie en literatuur

27 okt 2020 9:30 - 12:15

Online event

I.h.k.v. de Roadtrip cultuureducatie

Kinderrechten en kunsteducatie

29 okt 2020 9:30 - 12:30

**I.h.k.v. de Roadtrip cultuureducatie
2020.** 30 jaar geleden werden de
universele rechten voor het kind

publiqForum 2020

10 dec 2020 - 16:30

Om je nog beter te inspireren
wordt het Uitforum nu publiqForum.
Breder, diverser, helemaal publiq,
en dit jaar vooral: **volledig digitaal.**

maak het mee

- Begeleidingen op maat: www.publiq.be/op-maat

Mini-audit van je vrijetijdscommunicatie

Wat zit al goed en wat kan beter in de communicatie rond vrije tijd, vanuit de stad of gemeente?

Bereik meer publiek met de UiTdatabank

Een introductie tot publiekscommunicatie op maat van lokale organisatoren en verenigingen en een toegepaste uitleg over het gebruik van de UiTdatabank.

Regionale UiTcommunicatie

Maak werk van regionale vrijetijdscommunicatie met een communicatie- en aanbodsanalyse, en een actieplan.

maak het mee

Zien we jou terug op een van de
netwerkmomenten?

maak het mee

Wij horen graag van jou!

delfien@publiq.be

helene@publiq.be

ben.verstreyden@demos.be

sarah.braet@oostende.be

Vul zeker nog de evaluatie in!

maak het mee